

zoodat
laar ge-
de in de
ond men
bruiken,
estanden
Kerk de
offers der
dloovigen
wijn naar
om daar
te deelen
ter ge-
be-
che Kerk
ristelijke
die niet
de, maar
hield dit
oeg met
wijn aan
aan zich
gen, vond
te koster
zeide hij
alleen hij
de waren,
ding van
ling had
nica ver-
aaruit ze
den wijn
de kerk-
t niet af,
eren naar
ating, die
kte dat ze
gave te
ed in on-
nog, toen
schte het
aste, en
jeugd af
van spijze
bestond
dag door-
Dat be-
acht haar
Dat ze
mbrosius
cht bren-
e het na-
d. Maar
woning.
Wanneer
gergerden,
d.
volkomen
baar zoon
val" aan
luisterde
n zachten
en anders
en toen
opsloeg,
reep, ver-
in Milaan
en als ik te
noote is,
gewoonte
it, als ge-
it." mbrosius
zoek.
Kronisigt,
everbond
school de
in, dat de
bepaalde
verbond
at. Ter-
Genade-
kruisen;
Christus,
staat, en
Hij onze
zijn.
l is hier
chijnbaar
trijdig is,
ssen, zij
laad niet
dieperen
van het
ing God
verkiest,
ing zelve
mystieke
leert ons
oren zijn
Christus".
gelijk de
ren, dat
niet uit-
ing voor-
genouden
ak onzer
l ligt in
t dordt
istius het
aar dat
f(Leert-
en even-
de uit-
m is ge-
gedacht
ben uit-
de wils-
vor deze
Verloof-
ng zelve
dat doel
wij zijn
dijk vor-

mig te worden, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broeders". Reeds daaruit blijkt, dat in de uitverkiesing zelve een band ligt tussen Christus en de uitverkorenen. Maar nog sterker blijkt dit, wanneer de Apostel zegt in Ef. 1: dat we zijn uitverkoren in Christus; wat onze vaders te Dordt terecht aldus verklaarden: „den welken Hij gested heeft tot een Middelaar en Hoofd van alle uitverkorenen" of gelijk Calvijn het uitdrukt, opdat de uitverkorenen zijn lichaam zouden zijn.
Het lichaam van Christus ontstaat niet eerst in de tijd, doordat de uitverkorenen worden toegebracht en in Christus ingevoegd, maar het is er van eeuwigheid. Het omvat alle uitverkorenen, niet alleen die er geweest zijn en nog leven, maar die ook in de toekomst zullen geboren worden. Want in Gods Raadsbesluit is dat mystieke lichaam van Christus reeds volkomen gevormd; Hij is tot een hoofd gesteld en al de uitverkorenen zijn onder Hem als leden van dat lichaam geplaatst geworden. Hoe streng ook moet worden vastgehouden, dat de uitverkiesing individueel is en God bepaalde personen uitverkiest, tegelijk sluit deze uitverkiesing in zich, dat deze aldus verkoren personen niet elk los op zichzelf blijven staan, maar organisch verbonden worden en met Christus als het Hoofd en in en door Hem ook met elkander als leden van hetzelfde lichaam.
Wanneer in het Genadeverbond God zijn uitverkiesing in den tijd en in de historie realiseert, dan strijdt het dus niet met de uitverkiesing, dat dit Genadeverbond organisch optreedt.
Het mystieke lichaam van Christus, dat in het Raadsbesluit van eeuwigheid was, wordt juist door het Genadeverbond zichtbaar, openbaar zich naar buiten, neemt zichtbare vorm en gestalte aan. In Gods Raadsbesluit is het geheel of volkomen, zonder dat een lid van dat lichaam ontbreekt, zooals de Zoon het eens aan den Vader voorstellen zal. Maar ingaande in de historie van ons menschelek geslacht, vleesch en bloed aannemende, en optredende onder de menschen, groeit en waait het, neemt het toe in getal en omvang, door de kracht die van Christus als het Hoofd uitgaat. En telkens put de Apostel Paulus zich uit in woorden en beelden om den heerlijkheid wasdom en opbouw van dat lichaam van Christus ons te teekenen, waarvan de geloovigen ons nu eens als levende steenen worden voorgesteld, waaruit de tempel Gods is saamgesteld, dan weer als leden van zijn lichaam, die elk hun eigen plaats en eigen roeping hebben ontvangen.
Wordt zoo de diepere eenheid van uitverkiesing en genadeverbond reeds duidelijk, nog meer blijkt dit, wanneer in de tweede plaats er op gelet wordt, dat juist om dit organisch verband te handhaven, de gouden lijn der uitverkiesing doorloopt in de geslachten. Bij de uitverkiesing zelf hebben we geen anderen grond te zoeken dan het vrijmachtig welbehagen Gods. In het menschelek is er geen enkele oorzaak, waarom God den een uitverkoren en den ander verworpen heeft. Allen hadden gezondigd en derden de heerlijkheid Gods. En al wat er schittert aan geloof en toewijding en ijver voor Gods eer en liefde tot God in de uitverkorenen, is niet de oorzaak, maar de vrucht der uitverkiesing. Uw vrucht wordt uit Mij gevonden, zegt de Heere.
Maar daarom is die uitverkiesing toch geen willekeur, geen haarspel geweest, geen bloot toeval. Dat ook maar te denken, zou reeds een lasten zijn van uw God. Al blijft de eenige oorzaak het welbehagen Gods, om daarmede alles in den mensch af te snijden, — dat welbehagen zelf is de wil van een heiligen en wijzen God die niets doet zonder oorzaak. En al ligt de oorzaak van dien wil zoo diep verborgen in Gods innerlijk wesen, dat geen mensch daarin ooit door te dringen vermag, die oorzaak is er toch; een oorzaak niet alleen van de uitverkiesing algemeen genomen, maar ook een oorzaak voor de uitverkiesing van elken bepaald persoon.
Maar al hebben we hier geloofwijze te aanbidden wat ons verstand zeer verre te boven gaat, dit één teont ons de uitkomst toch, en reeds daardoor wordt een tip althans van den sluier opgetild, dat die uitverkiesing niet plotseling van het ene geslacht naar het andere overspringt, maar dat ze als regel in bepaalde geslachten wordt gevonden. Dat leert de Schrift u duidelijk. Onder het Oude Verbond wordt God Abraham en zijn geslacht af en worden in dit geslacht de uitverkorenen gevonden. Dat buiten Israël ganschelijk geen uitverkorenen zouden zijn, leert de Schrift niet. De voorbeelden van Job en Melchisedek, van Ruth en Naaman toonen het tegendeel. En die enkele voorbeelden, die de Schrift met name noemt, geven hoop, dat er meerderen uit de heidenwereld gered zijn geworden. Maar als geheel genomen, laat God de heidense volkeren wandelen in de duisternis en schittert bij Israël alleen het licht Zijner genade. Buiten Israël komt de uitverkiesing sporadisch voor; is het een komst, die plotseling opduikt aan den hemel, maar straks vleebeit; bij Israël zijn we geslachten, waar de uitverkiesing als een gouden lijn doorheen loopt en waar ze tot in het 10e en 12e lid haar kostelijke vrucht ons doet aanschouwen. En zooals het bij Israël was, zoo zien we het ook thans om ons heen. Wel is de middelmuur des afscheids gevallen en gaat de prediking tot alle volkeren op aarde uit, maar die prediking is niet allen volkeren in gelijke mate ten zegen. Er zijn volkeren, die het Evangelie gekend en verworpen hebben, van wie daarom de kandelara des Woords is weggenomen en die tot het heidendom zijn teruggekeerd. Wat bleef er van de bloeiende kerk in Klein-Azië, wat van de martelaarskerk in Afrika over? De lijn der uitverkiesing brak daar af. Maar bij andere

volkeren, inzonderheid in ons Christelijk Europa, bleef de Kerk reeds tientallen eeuwen standhouden, en waar de Kerk zonder den achtergrond der uitverkiesing niet kan blijven bestaan, daar moet de uitverkiesing bijzonder onder die volkeren hebben plaats gevonden.
En wat ge zoo onder de volkeren ziet, ziet ge ook onder de geslachten en families om u heen. Er zijn geslachten, ook in Christelijke landen, waar de laatste band met het geloof doorgesneden werd; waar van ouders op kinderen en kindskinderen ge niets vindt dan onverschilligheid en wereldsgezindheid; waar elk teken der uitverkiesing ontbreekt. En daarnaast vindt ge andere families, waarin van geslachten her mannen en vrouwen gevonden worden, van wie ge waarlijk gelooven moogt, dat ze God vreesden en uitverkorenen waren. Een vaste regel mag daaruit wel niet worden afgeleid, alsof de genade bij sommige geslachten altijd blijft en bij andere voorgoed ontbreekt. Telkens ziet ge uit een ongevoelig geslacht weer één te voorschijn komen, die gered wordt. En omgekeerd zijn er vrome families, waarvan al de kinderen ten slotte afdwalen en van de ouderlijke Gods-vrucht in een volgend geslacht niets overblijft. Maar dat zijn toch uitzonderingen; de doorgaande regel is, dat de uitverkiesing in een geslacht blijft en daarom uit vrome ouders ook vrome kinderen worden geboren. Niet alle kinderen uit zulk een vroom gezin zijn daarom kinderen Gods; ook springt de genade soms wel eens een geslacht over, en vindt ge eerst bij de kindskinderen weer het geloof der voorouders terug. Maar hoe veel beperkingen ge ook maakt, het feit zelf kan niet weersproken worden. De ervaring bevestigt het telkens opnieuw. De uitverkiesing gaat door in bepaalde geslachten.
Nu kan dit feit niet eerst vrucht zijn van de uitvoering van Gods raadsbesluit, maar het moet uit dit raadsbesluit zelf voortvloeien. Gode zijn al Zijne werken van eeuwigheid bekend, en ook dit werk stond van eeuwigheid bij God vast. Of ge het nu zoo u voor te stellen hebt, dat God Almachtig eerst de enkele personen uitverkoort en daarna besloot ze in die geslachten te doen geboren worden, of omgekeerd, dat God heel de organische menschelek met al haar familievertakkingen zich eerst gedacht heeft, om daarna uit deze families uit te verkiezen, kan in het midden gelaten. Gods Woord openbaart ons dit niet. Maar wel blijkt uit de uitkomst, dat de uitverkorenen niet alleen door de geestelijke banden van het mystieke lichaam van Christus met elkaar verbonden zijn, maar dat er ook banden zijn van het natuurlijke leven, waardoor de stroom der genade voortvloeit.
En zoo lost ook hier de schijnbare tegenstrijdigheid zich in hoogere eenheid op. Genade is geen erigoed; door de natuurlijke geboorte uit hoe vrome ouders ook wordt niet een kind zalig. Wat uit vleesch geboren wordt is vleesch, en ook onze kinderen zijn van nature „der verdorpenis onderworpen". Maar God heeft in zijn soevereine welbehagen zijn uitverkiesing laten plaatsvinden in bepaalde geslachten, zoodat die uitverkiesing de ouders en de kinderen omvat, zooveel Hij ze in genade heeft aangezien. De uitverkiesing blijft ook hier de grond, het fundament, de oorzaak van alle zaligheid. Maar omdat die uitverkiesing niet sporadisch, niet willekeurig geschiedt, maar in de geslachten, daarom kan God zeggen tot Abraham: „Ik ben uw God en de God van uw zaad." Want onder dat zaad, dat nog geboren moet worden, heeft God een Isak, een Jacob, een Juda, een Jozef reeds uitverkoren. Daarom omvat het genadeverbond ook de kinderen uit geloovige ouders geboren. Want dat genadeverbond heeft geen ander doel dan de uitverkorenen te redden en zalig te maken. En waar de uitverkiesing in de geslachten doorgaat, daar moet het genadeverbond ook worden opgericht met ons en ons zaad.

Officiële Berichten.

Classis Amersfoort.

De eerstvolgende vergadering zal D.V. gehouden worden Dinsdag 8 Jan. a.s. Gewone plaats en tijd.

Punten voor het agendum worden ingewacht voor Zaterdag 22 Dec. aan het adres van den tweeden ondergeteekende.

Namens de Kerken der roepende kerk Amersfoort A en B,

Da. A. M. DONKER.

Da. H. TERKING.

Amersfoort, 7 Dec. 1906.

Overdracht van het rectoraat aan de Theol. School.

Gisteren (Donderdag) droeg de afgetreden Rector der Theologische School te Kampen, Dr. A. G. Hoog, het rectoraat over aan Prof. M. Noordt met 't uitspreken eener rede: „Creatianisme of Traducianisme (Generatianisme)".

In zijne inleiding wees spreker er op, hoe de nieuwere psychologie over 't algemeen ontkent, dat de mensch een zelfstandig, geestelijke ziel heeft. 't Stamt geschiedt dit door 't materialisme (Molenschott, Buchner, Volgt, Haerckel). Maar ook de aanhangers der monistisch-panteïstische wereldbeschouwing, zooals Wundt, willen van een „substantiële seel" niet weten, en stellen voor het „Substantiële" het „Aktualiteitsbegrip" in de plaats. Ook het idealistische monisme van Zieken, Van der Wijk en Heymans kan ons niet bevredigen.

Daarna komend tot zijn onderwerp, wijdde spreker eerst een kort woord aan de Emanationstheorieën en 't Præexistentialisme. Daarop volgde een historisch overzicht van het Creatianisme en het Traducianisme (Generatianisme). Daarna kwam de vraag aan de orde: Wat is, cnlijk op der deze theorieën te verstaan zij? Genakkelijk kan dit met betrekking tot de eerste aangegeven worden, daar alle Creatianisten de formule van Lombardus onderschrijven: „Creatio infundit animas Deo, et infundendo creat." Verschillen rees bij hen alleen over de vraag, wanneer de ziel in het embryo geschapen wordt. Tegen-

woordt zijn zij het er echter vrijwel over eens, dat Gregorius Nyssenus het juiste standpunt innam, toen hij zeide, dat de ziel op het oogenblik der bevruchting geschapen en met de vrucht vereenigd wordt.

Moelijker is deze vraag te beantwoorden met betrekking tot de tweede theorie. Hier dient onderscheiden te worden tusschen het Traducianisme in zijn groeven en fijneren vorm. Vervolgens moet er mede gerekend, dat de Generatianisten deze theorie aanmerkelijk wijzigden. Spreker gaf een exposé van de verhandeling van Frohschammer, Von Surve en Daubanton.

Vervolgens werden de plaatsen uit de H. Schrift (Gen. 2: 21, 22; Gen. 46: 26 in verband met Hebr. 7: 9, 10; Gen. 5: 3), waar op de Traducianisten (Generatianisten) met name Delitzsch, Vilmar, Shedd en Daubanton, en de plaatsen (Gen. 2: 7; Pred. 12: 7; Zach. 12: 1 en Hebr. 12: 9) waarop de Creatianisten zich beroepen, behandeld. De conclusie luidde, dat in de H. Schrift 't Creatianisme geleerd wordt. In elk geval, dat de aanduidingen, die uit het Woord Gods ten gunste der deze theorie worden aangevoerd, sterker zijn dan die, waarmede de Traducianisten (Generatianisten) hun gevoelen meenen te kunnen begunstigen.

Over de Confessie der Christelijke kerken kon slechts zeer weinig gezegd worden, aangezien door geen enkele kerk eene der beide theorieën als een dogma gekijkt is.

Daarom behandelde spreker nu aanstonds de dogmata, waarvan de Traducianisten (Generatianisten) staande houden, dat zij aan hunne zienswijze steun vinden, n.l. 't rusten Gods na de Schepping, de erfzonde, de Vleeschwording des Woords en de Triniteit. Hierop volgde de toetsing eerst van het Traducianisme, daarna van het Generatianisme, welke tot de slotsom leidde, dat ongedoerd deze „conclusie" van Thomas van Aquino uit den strijd te voorschijn komt: Cum anima intellectus sit substantia immaterialis, et subsistens, cui debetur esse et fieri proprium; non potest nisi per creationem a Deo causari.

Evenwel, ook tegen het Creatianisme worden ernstige bedenkingen ingebracht. Allereerst, dat op dit standpunt de erfzonde of onverklaarbaar is, of zoo verklaard wordt, als met de deugden Gods onverenigbaar is. Hieronder werd hierbij, hoe reeds door Zanchius en Ursinus, en later o.a. door Voetius, Van Mastricht en De Moor dit bezwaar op alleszins bevredigende wijze is weggenomen, waarmede spreker zich vereenigde.

De tweede voornaamste bedenking is de overeenkomst zoowel in lichamelijke als in geestelijken zin tusschen ouders en kinderen. Bij de bespreking hiervan werden ter sprake gebracht onze onbekendheid met het wesen der ziel, de reactie, die zich al meer openbaart tegen de overdreven voorstelling van de erfelijkheid, het verband tusschen lichaam en ziel en 't feit, dat God de ziel van het kind schept in verband met het geslacht, waartoe het zal behooren, en de roeping, die het heeft te vervallen.

Ten slotte werd nog gewezen op de gewichtige belangen, die bij de handhaving van het Creatianisme betrokken zijn. Het Creatianisme legt er nadruk op, dat de zielen der menschen niet in levenloze eenotigheid naar hetzelfde model zijn geformeerd, maar dat ieder menschelek (individualiteit, persoonlijkheid) heeft, dat hem alleen eigen is. Waar 't nu een uitememend moment was in de Theologie van Schleiermacher, dat hij de grootte betekenis van de menschelek, vooral van de Christelijke persoonlijkheid zoo helder in het licht stelde, daar is het aan zijn invloed te danken, dat zelfs in Duitsland anders dan voorheen over 't Creatianisme geoordeeld wordt.

In de tweede plaats is geene theorie beter in staat, gelijk reeds door Kuyper en Bavink aangewezen werd, om de eigenaardige en zelfstandige positie van den mensch naar de ene zijde tegenover de engelen, en naar de andere zijde tegenover de dierenwereld vast te zetten, dan het Creatianisme. Het Traducianisme daarentegen verlaft de grens tusschen mensch en dier en maakt de ziel stoffelijk.

Het Generatianisme verlaft de grens tusschen den Schepper en het scheppel, waar het den mensch eene mogendheid toeschrijft, die uitsluitend Godes is. Zoo handhaaft ten laatste het Creatianisme 't kenmerk van alle ware religie: dat God waarlijk God blijft en de mensch nooit iets anders dan een nietig scheppel zij.

De voornaamste lotgevallen der School over 't afgevoeren jaar waren 't eervol ontslag, op zijn verzoek, aan Dr. H. Franssen, die op zoo voorbeeldige wijze het financieele beheer der School voerde; 't optreden in deze functie van Da. A. M. Donner; de uitbreiding van het College van Curatoren met de h.h. Da. Van der Munick en Da. Douma; en het droevig overlijden van den Rector in de Grieksche taal en Letterkunde, den heer Dr. Joh. Kapteyn, in wiens plaats voorloopig de heer Dr. J. J. Esser, reeds als Lector in de Latijnsche Taal en Letterkunde aan de School verbonden, optrad.

Vier studenten werden bij den aanvang van den cursus ingeschreven. Het geheele aantal studenten bedraagt 22.

Daarna werd het rectoraat overgedragen aan Prof. M. Noordt.

Kort Verslag van de Classe Utrecht der Geref. Kerken, gehouden Woensdag 5 December 1906.

Namens de saamroepende Kerk opent Da. Fernhout de vergadering, Z.Erw. leest Ps. 99 en gaat voor in het gebed.

De geloofsbeloften worden onderzocht door de D.D. Buitenhuis en Schock. De afvaardiging is regelmatig.

Het moderamen wordt aldus geconstitueerd: Da. Velzen, praeses, Da. Wisse, scriba, Da. Ruys, assessor.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Opvraag naar Art. 41 K.O. en naar Zelf. v. l. i. a. b. c. der Classie. Regelingen.

Aan een 3 tal Kerken wordt advies gegeven in de tuchtaak.

De bearbeiding van een naburige plaats wordt nogmaals met ernst aanbevolen aan de Kerk van Doorn in samenwerking met de Kerk van Driebergen.

Deputaten naar Art. 11 K.O. komen ter vergadering om de vergadering van advies te dienen inzake het verzoek voor de Kerk van de B. om losmaking van haar Dienaar. Met medewerking van genoemde deputaten wordt tot losmaking van Da. v. B. overgegaan.

Door deputaten wordt Rapport uitgebracht omtrent de visitatie in de Kerken van Montfoort, Linshoten, Harmelen en Vleuten, de Meern, Beneschop en IJsselstein, Amerongen, de Bilt, Doorn, Driebergen, Zelft, Zullen.

Een tweetal rapporten van andere Kerken zullen op de volgende vergadering worden uitgebracht.

Aan de broeders Deputaten wordt opgedragen op de volgende vergadering voorstellen te doen tot wijziging van het visitatie reglement, en informatie in te winnen over de kwestie of het recht op de Kerkelijke goederen niet kan verjaren.

Da. Brouwer, consulent van de Kerk van Zullen, rapporteert over de quaestie Zullen—Maarsse.

De classic, quæstor dient de begroting in voor 1907, tot een ontvangst en uitgave van f 842.38. Wordt goedgekeurd.

De Quæstor voor de zending doet rekening en verantwoording over 1906. De ontvangst bedroeg f 1700.69½, de uitgave f 1219.12½, zoodat er een saldo is van f 481.57. Met dankzegging goedgekeurd.

Da. Bronner doet mededeeling van de begroting der Zendingontvangsten en -uitgaven voor 1907. Uitgaven f 894.—, ontvangsten f 743.4.—, zoodat er een tekort zoo zijn van f 151.0.—.

Voor onze Classe wordt dat een meerdere uitgave van f 121.40. Deze meerdere uitgaven worden in hoofzaak veroorzaakt door het bouwen van een school met helperswoning te Poerworedjo. Om deze gelden te vinden zal door de kerken in het eerste gedeelte van 1907 een extra collecte gehouden worden. Hetgeen dan nog tekort mocht zijn, zal bijgepast worden uit de reservekas.

Aan de hulpbehoevende Kerken zal de gewone bijdrage uit de desbetreffende kas worden verleend. Bij één Kerk, die verhooging aanvraag, zal een onderzoek in loco worden ingesteld.

De vacatuurbesturen worden aldus geregeld: De Bilt, Da. Wisse, Vleuten, Da. Breukelaar en Da. Ruys, Benschop Da. Brouwer en Da. Schock, Zullen Da. Fernhout.

De quota zijn alle gestort. Ood de collecte voor de Theol. Fac. Vrije Universiteit.

Op last der Classe,

J. L. JASPERS.

Buitenland.

Duitsland. Een belangrijke beslissing van den Oberkirchenrat.

Onze lezers zullen zich herinneren dat de predikant César uit Saksen, in de Evangelische kerk van Dortmund beroepen werd, welk beroep door het Koninklijk Consistorium waardoor Dortmund ressorteert, niet werd goedgekeurd. Genoemd kerkbestuur had met den heer César een colloquium gehouden en daardoor de overtuiging gekregen dat deze predikant een standpunt inneemt, dat tegen de belijdenis der Evangelische landkerk indruischt.

De heer César en ook de gemeente van Dortmund hebben zich daarna op den Oberkirchenrat beroepen, met het gevolg dat dit hoogste bestuur van de Pruisische landkerk het besluit van het Consistorium om den heer César te weren, heeft goedgekeurd. „Een predikant, die de belijdenis der landkerk weerspreekt, is voor den dienst in die kerk niet geschikt", zoo heeft de Opperkeraad rondweg aan de Gemeindevetretung van Dortmund verklaard. Dit is als een boom ingelagen. Alle peitites en verklaringen van moderne zijde hebben dus niets uitgewerkt. Men had gedacht dat het hoogste kerkbestuur de moderne gemeente van Dortmund wel ter wille zou geweest zijn. Zoo ver is het in Pruisen reeds gekomen!

Het is wel te begrijpen dat men van moderne zijde met deze uitspraak niet tevreden is. Vooral in Dortmund is men daarover zeer ontnemd. Men sprak er al van om een verzoekschrift aan den Koning te richten die de „Opperste bisschop" der landkerk van Pruisen is. Als dit niet helpt, zullen dan de moderne gemeenten van Dortmund en Remscheid, de handen ineen slaan en den hun gewigerden predikant volgens de „vereensigingswet" als hun herder en leeraar beroepen? De liberale Magdeb. Zeitung, merkt daartegen op, dat zulk een daad de belijdenis zoo hebben, dat de beide gemeenten uit het verband van de landkerk traden, waardoor men in de kaart van de orthodoxen speelt, die niets liever doen dan de modernen uit de landkerk dringen. Men moest liever het kerkbestuur dwingen te erkennen, dat de modernen dezelfde rechten in de kerk hebben als de rechtzinnigen. Hoe men het kerkbestuur daartoe dwingen zal, wordt niet gezegd.

Maar toch heeft de uitspraak van den Oberkirchenrat, al is zij een geweldige tegenvaller voor de modernen, iets zeer bedenkelijks. Het hoogste kerkbestuur dient daarin aan het lager staand consistorium een berisping toe over de manier waarop het colloquium met den predikant César werd gehouden. Het colloquium werd beheerscht door de gedachte dat er dwaal leer bij den predikant die daaraan onderworpen werd, aanwezig was; terwijl men hem alleen in de gelgcheheid had moeten stellen, zijn geloof uit te spreken. Dit verwijt zoo eenigen grond gehad hebben, wanneer de predikant César een geheel onbekend persoon geweest was; doch het land was vervuld met zijn doolleur en de gedachte dat hij aanspraak maakt op een plaats als predikant te Dortmund, had bij velen weezin gewekt. Het is daarom begrijpelijk dat het consistorium recht op den man afging en Cesar vroeg of hij de belijdenis der kerk beleed of niet.

Doch het hoogste kerkbestuur heeft zich nog bedenkelijker tegen het consistorium uitgelaten door te zeggen: „Daarmede hangt samen, dat de vragen naar geloof en belijdenis voornamelijk gesteld werden volgens den vorm van de theologische formulering van het geloof der kerk, terwijl bij het onderzoek naar de belijdenis van den predikant Cesar had moeten gevraagd worden of hij beleed dat Jezus Christus de eeniggeborene Zoon Gods is, en Hem in zijn leven, sterven en opstanding als den eenigen grond van ons heil aan de gemeente verkondigt." De Opperkeraad verklaarde dikwijls uitgesproken te hebben, dat die belijdenis moest worden vastgehouden ook bij het onderzoek of iemand tot predikant kan worden toegelaten, en dat „eene binding aan den in de belijdenisschriften aanwezigen Theologischen vorm van den geloofsinhoud niet geëischt worden kan, al moet elke ernstige gevende polemiek daartegen vermeden worden."

Door deze woorden geeft de Opperkeraad te Berlijn de belijdenis der kerk prijs. Het is toch bekend dat de modernen ook nog spreken van Jezus als „de eeniggeborene Zoon Gods", en dat zij nog gewagen van den „enigen middele der heils" en nog de „opstanding van Christus" prediken. Maar met deze woorden bedoelen de moderne predikanten geheel iets anders dan de opstellers van de Augsburgsche belijdenis bedoeld hebben.

Ken ding is duidelijk geworden. Het hoogste Kerkbestuur wil een man als Cesar niet. Maar zijn uitspraak bevredigt niemand. De modernen

toornen er tegen en de rechtzinnigen zijn er bedroefd over. En geen wonder, want het hoogste kerkbestuur heeft tegelijk een ultramoderne gewoerd, en de oude belijdenis der kerk als „Theologische formuleringen" op zijde gezet.

Necut men an daarbij in aanmerking dat in den laatste tijd voor hoogleeraren in de Godgeleerdheid bijna uitsluitend modernen werden benoemd, dan is het duidelijk dat de rechtzinnigen de toekomst der landkerk duister inzien.

Frankrijk. Lourdes bedreigd. Protest tegen de rede van Viviani.

De anticlericale staatkunde die in Frankrijk gevolgd wordt, waardoor de verschillende liberalistische fracties in het parlement worden saamgehouden, schijnt het niet bij het dordrijven van scheiding van kerk en staat te willen laten. Het voornemen is, Lourdes te confisceren. Dat dit in de Roomsche wereld groote verontwaardiging zal wekken, is te begrijpen. Toen de Karthuiser broederschap bij Grenoble werd opgeheven, werden de belangen van velen geschaad, daar velen bij de fabricage van de Chartreuser likeur voordeel hadden; doch de broederschap kon in Spanje zijn fabricage voortzetten. Maar anders is het gelegen met Lourdes. Elk jaar trekken honderden pelgrims naar de grot in die plaats, om genotting te vinden voor hunne kwalen. Als de Parijsche Figaro goed ingelicht is, zal daaraan weldra een eind gemaakt worden. De minister van crediet, Briand, heeft dan ook verklaard, dat de plaatsen waarheen bedevaarten gedaan worden, geconfiscieerd zullen worden. Van Roomsche zijde heeft men opgemerkt, dat er juist in Lourdes vele internationale stichtingen zijn, zooals als kapellen, die aan menschen van verschillende nationaliteit behooren. Men hoopt dat dit de Fransche regering zal weerhouden, de hand op de grot van Lourdes en alles wat daarmee samenhangt, te leggen. De bisschop van Tarbes van naar Rome gegaan, om den paus omtrent de aangelegenheden van Lourdes in te lichten. Maar wij meenen dat alles wel te vergeesch zijn zal. Het Fransche ministerie kan zich alleen staande houden, door anticlericale politiek te drijven; dat wil zeggen, door te trachten de Roomsche kerk zooveel mogelijk den voet dwars te zetten.

Het was te denken, dat het optreden van den Franschen minister Viviani, waarbij hij in de Kamer van Afgevaardigden uitsprak: „Wij hebben gezegd tegen den man, die neerzit op het eind van den langen dag, gebroken door het dagelijkse werk en weened over zijn ellendig lot, wij hebben tegen dien man gezegd, dat er achter die wolken, waaraan hij zijn droevige blikken wendt, slechts hemelse heerserschenmen toevoen, en met een heerlijk gebaar hebben wij daar in den hemel lichten uitgedaan, die niet weer aan zullen gaan," — ook in Protestantse kringen weerspraak zou vinden.

In de bladen der Gereformeerden wordt tegen deze jammerlijke uitspraak zeer geprotesteerd en de predikant Wilfred Monod uit Rouen heeft aan alle leden der Kamer, een openbaar schrijven gericht, waarbij hij opkomt tegen het verheerlijken van het materialisme, dat op de tribune van de Kamer van Afgevaardigden heeft plaats gehad. — Doch de Protestanten mochten hierbij wel eens gaan, bedenken, dat zij steeds de radicalen hebben gesteund, omdat zij anti Roomsche waren, zonder te begrijpen, dat deze ook anti Christelijk zijn.

Gemengd Nieuws.

In December 1881 begon Dr. Stocker, de geweten hofprediker, met het verspreiden van korte predikanten onder personen, die door hun werk (bij koesters enz.) verhindert worden de Godsdienst oefeningen bij te wonen. Men begon met het uitdelen van 600 exemplaren. Na een arbeid van een kwart eeuw, worden er tegenwoordig 103,000 verspreid.

Is verzuimende een kerk noodzakelijk? De kerkelijke evangelische gemeente van Oldenburg in Hannover vroeg eenigen tijd geleden aan het Pruisische landbestuur, om te zorgen dat haar kerkgebouw vernieuwd werd. Het landbestuur is putroon over deze kerk en wel sedert de 18de eeuw, en heeft voor het onderhoud dier kerk steeds gezorgd; het verschafte altaarkruisen, gaf nieuw meubilair, zorgde voor gezangboeken, liet nieuwe klokken plaatsen. Toen de gemeente kwam met de vraag om vernieuwing, weigerde de Pruisische overheid, dit, zich voornamelijk grondende op de overweging, dat zij wel te zorgen had voor het onderhoud doch niet de vernieuwing der kerk, daar dit een gemak was voor de kerkbezoekers. De zaak kwam voor het „Landgericht", dat den staat veroordeelde tot het aanbrengen van een vernieuwingstoel en het verschaften van brandstof in de kerk van Oldenburg en dit op grond van zijne oude verplichtingen. Het gerechtshof overwoog, dat de verplichtingen van den staat tegenover de gemeente niet steeds dezelfde konden blijven. Men moest ook rekening houden met de veranderde levenswijze, en daarom moest men een vernieuwingstoel in de kerk voor een noodzakelijke eisch houden. Want de maatschappelijke vooruitgang heeft het volk verveekt en daarmede moest men rekening houden.

WINCKEL.

Door Kinderen.

AAN VRAGERS.

Dat er achter een schijnbaar eenvoudige vraag heel wat schillen kan, ervaart onze lezer, die naar den oorsprong van „Louvmaand" vroeg.

We gaven reeds, dat deze meening, alle min of meer betwijfelbaar zijn, en ontvingen op de vraag ten slotte een aantal brieven, die bewijzen dat er meer belangstellenden zijn.

Twee gevoelen, nog niet vermeld, blijken daaruit.

Voorreest, dat „Louv" een naam is voor den visch die ook seelt heet, een dier dat in de stille wateren van ons land voorkomt, en voor geringen prijs is te krijgen, een platvisch. In de maand Januari is dat dier het lekkerst om te eten, en daarom heet de maand Louw- of Zeelmaand.

Ik heb tot nog toe te weinig zeelten gegeten, om te weten of dat voorlaaste zoo is. Doch Januari nadert, zoodat we vast beginnen kunnen het te onderzoeken. Vast gegron dunkt mij de verklaring echter niet.

Een andere verklaring is die, dat in het oude Loumaent, „Louv" een andere vorm is van „Looi." Louwmaand is dus looi-maand en komt dan ook kort na de slachtaand of November.

Van alle gissingen is deze zeker de beste. Want niet alleen naar de betekenis komt het